

ALICE HOFFMAN

De ijskoningin

Vertaald uit het Engels door
Nelly Bakhuizen

Nimbus

I

Wees voorzichtig met wat je wenst. Ik weet er alles van. Wensen zijn honds en genadeloos. Ze verbranden je tong zodra ze worden uitgesproken en je kunt ze nooit ongedaan maken. Ze kwetsen en kwellen en komen terug om bij je rond te spoken. Ik heb van mijn leven veel te veel wensen gedaan; de eerste wens deed ik toen ik acht jaar was. Niet dat ik om een ijsje of een feestjurk of lang blond haar vroeg, welnee. Die andere soort wens, de soort die je tot op je botten door elkaar rammelt, dan achter in je keel gaat zitten als een gulzige rode pad die je steeds verder doet stikken tot je de wens hardop uitspreekt.

De soort die je leven in een oogwenk kan veranderen, zonder dat je nog de tijd krijgt te wensen dat je hem terug kunt nemen.

Ik bevond me op de verkeerde tijd op de verkeerde plek, maar beginnen niet alle verhalen zo? De vreemdeling die naar de stad komt en de boel op stelten zet. De man die op zijn trouwdag van een rots valt. De vrouw die net uit het raam kijkt als een kogel, of een stukje glas, of een blauw-witte ijspegel haar borst doorboort. Ik was het kind dat met haar voeten stampte, een enkele wens deed en zodoende een eind aan de hele wereld maakte. Aan mijn wereld in ieder geval wel. Het enige wat er echt toe deed. Natuurlijk was ik egoïstisch, maar denken de meeste meisjes van acht jaar niet dat zij de koningin van de kosmos zijn? Bevelen zij niet over

de sterren en de zeeën? Beheersen zij het weer niet? Als ik 's avonds mijn ogen sloot om te gaan slapen, stelde ik me altijd voor dat de rest van de wereld ook stilstond. Wat ik wilde hebben, moest ik ook krijgen, vond ik. Wat ik wenste, verdiende ik.

Ik deed de wens in januari, de maand die ik het vervelendst vond, als ons huis koud was en de olierekening niet werd betaald. Het gebeurde op de zestiende, mijn moeders verjaardag. Wij hadden geen vader, mijn broer en ik. Onze vader was ervandoor gegaan en had Ned en mij alleen zijn donkere ogen nagelaten, verder niets. We waren geheel afhankelijk van onze moeder. Vooral ik verwachtte niet dat ze een eigen leven had. Ik mokte als ze door iets anders in beslag werd genomen: de rekeningen die betaald moesten worden, de baantjes die kwamen en voorbijgingen, de afwas die gedaan moest worden, de stapels was. Er kwam geen eind aan. Nooit was ze klaar. Die avond zou mijn moeder met haar twee beste vriendinnen uitgaan om haar verjaardag te vieren. Ik vond het maar niets. Ze zouden het vast leuk hebben. Ze zou naar de *Bluebird Diner* gaan, een aftands tentje dat beroemd was om zijn rosbiefsandwiches en patates frites met jus. Ze wilde alleen maar een paar uur voor zichzelf. Het was maar een klein feestje.

Dat kon me niets schelen.

Misschien was mijn vader egoïstisch en gemeen geweest; misschien had ik dat van hem geërfd, samen met de kleur van mijn ogen. Ik wilde dat mijn moeder thuis bleef en mijn haar, dat tot op mijn middel hing, zou vlechten. Als ik met los haar ging slapen, raakte het vol klitten en ik maakte me ook zorgen; mijn broer had me verteld dat er vleermuizen onder het dak zaten. Ik was bang dat ze 's nachts mijn kamer zouden invliegen en een nest in mijn haar zouden maken. Ik wilde niet alleen thuisblijven met mijn broer, want hij had geen aandacht voor me, was meer in de wetenschap geïnteresseerd dan in mensen en hij moest worden omgekocht om

mij voor te lezen. Ik zal jouw taken doen. Je mag mijn lunchgeld hebben. Lees nou maar voor.

Die avond luisterde mijn moeder niet naar mijn klachten. Ze deed afwezig. Ze had haast. Ze trok haar regenjas aan en deed een blauwe sjaal om. Haar haar was lichtblond. Ze had het zelf geknipt; ze kon maar met moeite de achterkant van haar hoofd in de spiegel zien. Hoewel ze zich geen kapper kon veroorloven, zag ze er leuk uit. We praatten er niet over dat we arm waren; we hadden het nooit over wat we niet hadden. We aten drie keer per week macaroni en droegen dikke truien in bed; we moesten de eindjes aan elkaar knopen. Realiseerde ik me dat het die avond de dertigste verjaardag van mijn moeder was, dat ze er jong en knap en voor één keer gelukkig uitzag? Voor mij was ze mijn moeder. Niets meer dan dat.

Toen ze aanstalten maakte om te vertrekken, rende ik haar achterna. Ik stond blootsvoets op de veranda en mijn voeten prikten. De regen was bevroren en sloeg tegen het dak van groene glasvezelgolfplaten. Het klonk als een gewersalvo. Er was ijs op de vloerplanken terechtgekomen en had het hout in glas veranderd. Ik smeekte mijn moeder om niet te gaan. Egoïstisch krengetje. Koningin van de kosmos. Nu weet ik dat de vreselijkste ruzies altijd over onbeduidende dingen gaan. Het ogenblik dat jouw levenspad verandert, is onzichtbaar, lost op als suiker in water. Maar zeg dat maar eens tegen een meisje van acht. Zeg het tegen wie dan ook en kijk dan of ze je geloven.

Toen mijn moeder zei dat Betsy en Amanda op haar wachtten en dat ze al aan de late kant was, deed ik mijn wens. Ik kon hem meteen voelen branden. Ik kon de bitterheid ervan proeven en toch ging ik door. Ik wenste dat ik haar nooit meer zou zien. Ik zei haar dat recht in het gezicht. Ik wenste dat ze ter plekke zou verdwijnen.

Mijn moeder lachte en gaf me een afscheidskus. Haar kus was droog en koud. Haar gezicht was zo wit als sneeuw. Ze

fluisterde iets tegen me, maar ik luisterde niet naar haar. Ik wilde wat ik wilde, niet meer en ook niet minder.

Mijn moeder moest de auto een paar keer starten voor de motor aansloeg. Er hing rook in de lucht. Het dak van de veranda trilde mee met de hoestende motor van de auto. Ik kon de wrok in me voelen. En wat nu zo raar was aan het doen van die wens die haar deed verdwijnen: hij deed pijn.

‘Kom naar binnen, gek,’ riep mijn broer me toe. ‘Hier bereik je niks mee, alleen maar dat je kont eraf vriest.’

Ned dacht logisch; hij was vier jaar ouder, een deskundige op het gebied van sterrenbeelden, rode mieren, vleermuizen en ongewervelde dieren. Hij had al vaak tegen me gezegd dat gevoelens tijdsverspilling waren. Ik luisterde niet graag naar Ned, ook niet als hij gelijk had, dus op die avond gaf ik hem geen antwoord. Luidkeels beloofde hij dat hij me voor zou lezen, zelfs als het sprookjes moesten zijn, verhalen die hij minachtte. Irrationele, onmogelijke en onlogische verhalen. Zelfs dat was niet genoeg om me mijn wake te doen beëindigen. Ik bleef maar de lege straat inkijken. Algauw gaf mijn broer het op. Dat deed toch iedereen? Mijn voeten waren blauw geworden en ze deden pijn, maar ik bleef nog een hele tijd op de veranda staan. Tot mijn tong niet meer brandde.

Mijn moeder verongelukte op de oprit naar de snelweg. In het politierapport werd dit toegeschreven aan de ijzige toestand van het wegdek en de gladde banden die vervangen hadden moeten worden. Maar we waren arm, had ik dat al verteld? We konden ons geen nieuwe banden veroorloven. En ik was een verwend krengetje, had ik dat al verteld? Mijn moeder was een halfuur te laat, toen een uur, toen belde haar vriendin Betsy de politie. De volgende ochtend, toen onze grootmoeder ons het nieuws kwam vertellen, vlocht ik voor de eerste keer zelf mijn haar en knipte het daarna met de tuinschaar af. Ik liet de vlechten liggen voor de vleermuizen. Het kon me niets schelen. Ik begon me af te vragen of mijn

broer al die tijd al gelijk had gehad. Niets voelen. Niet eens proberen.

Na de begrafenis gingen Ned en ik bij onze grootmoeder wonen. Mijn grootmoeder noemde wat ik mezelf had aangedaan een pagekopje, maar kon ze een naam geven aan wat ik mijn moeder had aangedaan? Ik wist het wel, maar ik zei het niet hardop. Ik had haar met woorden vernietigd, dus werden woorden mijn vijand. Ik leerde maar al te gauw mijn mond te houden.

's Avonds vertelde ik mezelf een verhaaltje, woordloos, in mijn hoofd, eentje dat ik veel mooier vond dan die in mijn boeken. Het meisje in mijn verhaal werd wreed behandeld, door het lot, door haar familie en zelfs door het weer. Haar voeten gingen bloeden van stenige paden, haar haar werd door merels van haar hoofd geplukt. Ze ging van huis tot huis op zoek naar een schuilplaats. Niemand wilde horen hoeveel pijn ze had, dus hield ze op een dag op met praten. Ze woonde op een berghelling waar het elke dag sneeuwde. Ze stond buiten zonder een dak boven haar hoofd, zonder enige beschutting en algauw veranderde ze in ijs. Haar vlees, haar botten, haar bloed. Mensen kwamen met haar praten, want ze was zo mooi dat nu iedereen met haar om wilde gaan, maar ze gaf nooit antwoord. Vogels gingen op haar schouders zitten, maar ze nam niet eens de moeite ze weg te jagen. Als ze haar een keertje pikten, brak hun snavel in tweeën. Niets kon haar nog deren. Na een tijdje werd ze onzichtbaar, koningin van het ijs. Zwijgen was haar taal, en eenzaamheid, en haar hart had een zachte, zuiver zilveren tint aangenomen. Het was zo sterk geworden dat niets het kon breken. Zelfs stenen niet.

'Fysiologisch gezien onmogelijk,' zei mijn broer, de enige keer dat ik hem mijn verhaal durfde te vertellen. 'Bij zulke lage temperaturen zou haar hart echt bevroren en dan uit elkaar spatten. Uiteindelijk zou ze smelten door haar eigen bloed.'

Ik heb dat soort dingen niet meer met hem besproken.

Ik kende mijn rol in de wereld. Ik was het stille meisje op school, het beste vriendinnetje, degene die op de tweede plaats kwam. Ik wilde geen aandacht op mezelf vestigen. Ik wilde niets winnen. Ik was begonnen te stotteren, alleen bij bepaalde woorden die begonnen met een P of een L: bij woorden als puinhoop en liefde en loos begon ik te spugen en me te herhalen. Uiteindelijk gaf ik ze helemaal op. Maar ik was een braaf kleinkind, snel in het afmaken van karweitjes, mijn grootmoeders lieveling. Hoe meer opdrachten, hoe minder tijd om na te denken. Ik veegde, ik deed de was, ik bleef laat op om mijn huiswerk te maken. Tegen de tijd dat ik op de middelbare school zat, was ik ieders vertrouweling. Ik kon goed luisteren; ik was er voor mijn vriendinnen, een rots in de branding, altijd behulpzaam, vooral waar het hun vriendjes betrof, van wie er in het laatste jaar een aantal met me naar bed gingen, dankbaar voor mijn advies over hun liefdesleven, blij met een meisje te vrijen dat er niets voor terug wilde.

Mijn broer ging naar Harvard, daarna naar Cornell om te promoveren; hij werd meteoroloog, een volmaakte keuze voor iemand die logica wilde opleggen aan een onvolmaakte wereld. Hij kreeg een baan aangeboden aan Orlon College in Florida en in korte tijd werd hij hoogleraar, getrouwd met een wiskundige, Nina, die hij aanbad om haar rationele gedachten en prachtige teint. Wat mij betreft: ik zocht een loopbaan waarbij zwijgen een pluspunt was. Ik ging naar de rijksuniversiteit, een paar steden verderop, toen naar City College voor een masters in bibliotheekwetenschap. Mijn broer vond het bijzonder amusant dat mijn werk als wetenschap werd beschouwd, maar ik nam het zeer serieus. Ik kreeg de informatiebalie toebedeeld, waar ik weer advies ging geven, zoals ik op de middelbare school ook had gedaan; ik was weer degene tot wie je je kon wenden om informatie. Ik werd aardig gevonden in de bibliotheek, de be-

trouwbaar werknemer die geld voor huwelijkscadeaus inzamelde en kraamfeestjes organiseerde; toen een collega naar Hawaï verhuisde, was ik degene die werd overgehaald haar kat Giselle te adopteren, ook al was ik allergisch.

Maar ik had een andere, verborgen kant. Mijn echte zelf. Degene die zich herinnerde hoe het ijs naar beneden viel, druppel na bittere druppel. De bewonderaar van koude, zilveren harten. Een devoot van de dood. Ik was zo'n beetje deskundig geworden op het gebied van manieren om dood te gaan, en net als iedere andere deskundige had ik mijn voorkeuren: bijensteken, vergiftigde punch, een elektrische schok, dood door onvrijwillige manslag, dood door schuld, doodspacten, dood om de toekomst te vermijden, dood om het verleden te omzeilen. Waarschijnlijk wist niemand anders in de bibliotheek dat rigor mortis pas na tweeëntwintig minuten intrad. Of dat arsenicum zo helder als water was. De politiecommissaris van de stad, Jack Lyons, die op de middelbare school bij mijn broer in de klas had gezeten, belde me geregeld om informatie over vergif, suïcide, besmettelijke ziekten. Bovendien vertrouwde hij me.

Toen ik eenmaal begonnen was met het onderzoek naar de dood, kon ik er niet mee ophouden. Het was mijn roeping; het zal wel een passie zijn geweest. Ik bestelde medische publicaties, boeken over insectenkunde, een farmaceutisch handboek, zodat ik goed thuis zou zijn in toxische bijwerkingen als Jack me belde. Mijn favoriete naslagwerk was *Honderd manieren om dood te gaan*, een handleiding voor ongeneeslijk zieken, die methodes en procedures voor hun eigen verscheiden mogelijk bitter hard nodig hadden. Toch vroeg ik Jack Lyons telkens of hij niet iemand anders had die beter gekwalificeerd was dan ik om onderzoek voor hem te doen, maar hij zei: 'Ik weet dat ik van jou puur de feiten krijg. Geen interpretaties.'

Maar wat dat betreft had hij het bij het verkeerde eind. Ik was stil en ik stotterde, maar ik had wel degelijk een eigen

mening: als ze me om advies vroegen welke sprookjes het meest geschikt waren voor een achtjarig kind, die van bijvoorbeeld Andersen of Grimm, koos ik altijd Grimm. Boten die in een zijden doek verpakt onder een jeneverbesstruik te rusten werden gelegd, jongens die stom en dapper genoeg waren om een kaartspel met de dood te doen, boze zusters wier gemeenheid hen ertoe aanzette zichzelf te verhangen of in een bron te duiken. Diverse malen dienden razende moeders of onderwijzers klachten in bij het hoofd van de bibliotheek als zij op mijn aanbeveling onbedoeld een kind de stuipen op het lijf hadden gejaagd. Desondanks bleef ik bij mijn standpunt. Ik gaf de voorkeur aan verhalen waarin egoïstische meisjes die verdwaald waren, door doornbossen heen moesten hakken om weer thuis te kunnen komen en waarin onnadenkende, onoplettende broers in ezels en zwanen werden omgetoverd en zo gedoemd waren het leven van een dier te leiden waarbij ze razend werden van de jeuk van vlooiënbeten in hun vel en er bloed door hun veren heen schemerde. Ik geloofde er niet in dat mensen altijd kregen wat ze verdienden. Ik geloofde niet in een rationele, welwillende wereld die naar onze wil ingericht kon worden, of dat je er vanuit kon gaan dat het bestaan gladjes paste in een verzonnen logica. Ik had geen vertrouwen in cirkeldiagrammen of diagrammen van menselijkheid waarin de kwaden gescheiden werden van de goeden en waarin ‘voor altijd voorbij’ lijnrecht tegenover ‘hier en nu’ stond.

Op winderige avonden, wanneer de bladeren rondwervelden en heel New Jersey donker en stil was zou ik, op weg van de bibliotheek naar huis, niet verbaasd zijn geweest een man met één vleugel op het bordes van het stadhuis te zien zitten of een hongerige wolf op de hoek van Fifth Street en Main Street tegen te komen. Ik kende per slot van rekening de kracht van een enkele wens. Met een onzichtbare en onontkoombare uitwerking, als een vlinder die in een hoekje van de aardbol zijn vleugels uitslaat en met die ene handeling het

weer aan de andere kant van de wereld verandert. De chaostheorie, zo had mijn broer me verteld, was gebaseerd op het mathematische principe dat stelt dat ook de kleinste verandering alles, met inbegrip van het weer, beïnvloedt, ongeacht de afstand.

Mijn broer kon het noemen zoals hij wilde; voor mij was het gewoon het noodlot.

Voor ik het wist waren er dertien jaren in de bibliotheek voorbij en toen vijftien. Ik droeg mijn haar nog steeds op dezelfde manier – de coupe die ik mezelf had gegeven toen ik acht was, was mijn handelsmerk geworden. Mensen verwachtten bepaalde dingen van me: hulp, zwijgen, troost. Ze hadden er geen idee van wie ik diep vanbinnen was. Ik ging zo nu en dan met Jack Lyons uit, als je dat zo kon noemen. Hij belde me op voor wat informatie en dan stond hij diezelfde avond nog op de parkeerplaats op me te wachten. Dan deden we het in zijn auto. De seks was gehaast en paniekerig en idioot, maar we deden het toch. Misschien wilde ik wel betrappt worden, maar dat overkwam ons nooit. We waren alleen op de wereld. Jack wist dat ik niet graag praatte; dat klopte ook wel, maar het ging erom dat ik mijn eigen woorden wantrouwde. Niet die van anderen. Hij had kunnen zeggen wat hij maar wilde. Hij kon zeggen dat hij mij de hele nacht lang wilde naaien, hij kon zelfs stamelen dat hij van me hield, zolang hij het maar niet meende. Daar ging het om. Het meisje, in ijs gevat, dat de berg in ogeschouw nam. De koude stilte die zo helder was dat hij je geen pijn deed. Voor mij was er niets aan de andere kant van de bergen. Niets wat de moeite waard was om naar toe te gaan.

Jack liet me altijd alleen naar huis lopen en hij probeerde me nooit te volgen. Ik dacht dat hij me beter kende dan wie ook. Toen gaf hij me op een avond bloemen, een bosje verwelkte margrietten dat hij bij een kraam bij een boerderij op de kop had getikt, maar desondanks bloemen. Dat betekende het einde; op die manier had hij alles verpest. Zodra Jack

deed alsof we meer waren dan twee vreemden met een gemeenschappelijke belangstelling voor de dood en seks, was het voorbij. Zodra de mogelijkheid zich voordeed dat hij wellicht echt om me gaf, wilde ik hem niet meer zien.

Zonder Jack was er totaal geen afwisseling meer in mijn leven. Toen mijn grootmoeder op sterven lag, vond ik het logisch dat ik voor haar ging zorgen. Mijn broer had het druk met zijn eigen leven in Florida en ik had helemaal geen leven, alleen maar de bibliotheek en de wandeling in mijn een-tje 's avonds terug naar huis. Het was uiteindelijk mijn plicht: mijn grootmoeder hield waarlijk en oprecht van me, ook al had ik haar genegenheid beantwoord met een bokkige manier van doen en een eindeloze voorraad bibliotheekboeken. Ons huis lag bezaaid met boeken – in de keuken, onder de bedden, tussen de kussens van de bank gestopt – veel te veel voor haar om ooit uit te kunnen lezen. Vermoedelijk dacht ik dat mijn grootmoeder niet zou doodgaan zolang ze haar belangstelling behield. 'Ik moet dit tot op de bodem doorgronden,' placht ze te zeggen, alsof een boek zoiets als een vijver of een meer was. Ik dacht dat ze voor eeuwig en altijd zou blijven lezen, maar zo werkte het niet.

'Jij zou eens van je leven moeten gaan genieten,' zei mijn grootmoeder op een nacht tegen me terwijl ik haar hielp thee te drinken. Zelfs drinken ging moeizaam. Ze nam kleine slokjes, als een vogeltje. Haar onverwachte advies sloeg bij me in als een bom. Tegen wie dacht ze dat ze zat te praten? Ik had aangenomen dat van alle mensen juist zij wel zou begrijpen dat mijn leven jaren geleden tot puin was verval- len, een woord dat ik niet zonder stotteren kon uitspreken, maar dat perfect mijn leven omschreef. Ik was inmiddels ou- der dan mijn moeder op die ijzige avond toen ze naar haar vriendinnen reed.

Tegen het eind van haar ziekte hilde mijn grootmoe- der in haar slaap. Ik kon het niet verdragen haar te horen lijden. Op een nacht liet ik de kat die ik had geadopteerd

opgekruld achter op het ziekenhuisbed dat ik had gehoord en ging naar buiten, waar ik de onaangename lucht kon inademen. Het was lente en overal zweefde stuifmeel van de pijnbomen rond; alles was er zwavelgeel van geworden. Die nacht wenste ik dat mijn leven er totaal anders had uitgezien, en dat ik helemaal overnieuw zou kunnen beginnen, in Parijs of Londen, in Italië, zelfs aan de overzijde van de rivier in New York, waar ik naar school was gegaan. Ik was nog jong, echt nog een vlinder ondanks alles wat er was gebeurd. Maar één vleugelslag weg. Als een slang in het gras, als een menselijk wezen verkleed als een beest, kon ik mijn huid van me afschudden, weglopen en nooit meer omkijken. Maar een nieuw leven beginnen was niet mijn sterkste kant. Mijn talent lag meer op het gebied van de dood, en toen ik weer naar binnen ging, hoorde ik mijn grootmoeder huilen. Voor ik mezelf kon tegenhouden, wenste ik dat haar pijn zou ophouden. Ik wenste dat deze wereld haar niet langer in zijn greep hield.

Die nacht overleed ze terwijl ik op de bank lag te slapen en te dromen van vlinders. De kat lag naast haar en toen ik Giselle hoorde miauwen, wist ik wat er was gebeurd. Mijn broer kwam pas een paar dagen na het overlijden van onze grootmoeder naar New Jersey; de begrafenis moest worden uitgesteld omdat het examenweek was op Orlon College.

Zodra mijn broer een voet in het huis zette, realiseerde hij zich wat er met mij aan de hand was. Ik was net een vogel die losgelaten was uit zijn kooi om dan te merken dat hij niet verder kon komen dan de vensterbank. Al die jaren had ik lopen bedenken hoe ik uit New Jersey kon ontsnappen en nu kon ik niet eens de woonkamer uit komen. Ik at vrijwel niets meer, behalve cornflakes met melk; dat was het enige wat ik kon binnenhouden. Ik had niet meer gedoucht en ik verspreidde een vage geur van schimmel, de geur van de geruïneerden en de opgegevenen. Ik had de bibliotheek opgebeld om te laten weten dat ik niet meer zou terugkomen.

De informatiebalie was me te veel. Alles was me te veel. Jack stuurde me een condoleancebriefje op papier van het politiebureau; hij schreef dat hij me meer miste dan hij had verwacht en dat hij hoopte dat ik snel weer aan het werk zou gaan. Maar dat zou niet gebeuren. Ik kon al nauwelijks een reden bedenken om me aan te kleden, laat staan dat ik eraan toe was seks te hebben met iemand om wie ik niet gaf op de achterbank van zijn auto of zinloze onderzoeksvragen af te handelen. Soms bleef ik gewoon de hele dag in mijn badjas rondlopen. Ik was de wil kwijtgeraakt om mijn gezicht te wassen, in de spiegel te kijken, naar buiten te gaan, om frisse lucht in te ademen.

Mijn broer en ik hadden in geen jaren een behoorlijk gesprek met elkaar gevoerd. Maar na de begrafenis kwam hij naast me op de bank zitten. Hij was net als ik allergisch voor katten en zijn ogen waren vanwege Giselle al begonnen te tranen.

‘Dit is niet goed voor je,’ zei Ned tegen me. ‘Je kunt hier niet blijven wonen.’

Nog steeds rationeel, alsof dat wat uitmaakte.

Destijds was hij ook al rationeel. Ik moest aan de ochtend na het overlijden van mijn moeder denken: voordat mijn grootmoeder kwam, had mijn broer terwijl ik nog lag te slapen, systematisch de keuken schoongemaakt. Ik wist dat omdat ik in mijn pyjama binnen was komen trippelen en hem bezig zag; hij zei: ‘Het is nog veel te vroeg. Ga terug naar bed.’ Dus dat deed ik. Twee dagen later zaten we tijdens de begrafenisplechtigheid naast elkaar op klapstoelen aan mijn moeders graf. Ned droeg een zwart pak, waarschijnlijk geleend. Ik had het nog nooit eerder gezien. Ik had een donkerblauwe jurk aan met een kanten kraag die ik eraf had geknipt met dezelfde schaar als waarmee ik mijn haar had afgeknipt. Er stond een eenvoudige kist, gesloten. Maar ik had genoeg sprookjes gelezen om te weten dat de doden niet noodzakelijkerwijs ook echt heengegaan waren. Het

kon heel goed zijn dat onze moeder sliep, betoverd, klaar om van binnenuit tegen de kist te kloppen en te zeggen: ‘Laat me eruit!’

Het kon elk moment gebeuren. De lucht was grijs, er lag ijs op de grond. En toen zag ik dat Ned huilde. Hij deed het heel stiller. Hij gaf geen kik. Ik denk niet dat ik hem dat ooit eerder had zien doen, dus keek ik gauw de andere kant uit. En toen zag de kist er anders uit. Stevig gesloten. Over en uit.

Bij de dienst voor mijn grootmoeder waren Ned en ik de enige aanwezigen. Eenzelfde soort vurenhouten kist, dezelfde begraafplaats. We waren er nooit aan toe gekomen een steen op mijn moeders graf te plaatsen en daar was ik blij om. Ik wilde niet precies weten waar ze begraven lag. Misschien was ze wel helemaal niet begraven. Misschien had ik het mis en had ze inderdaad, zodra wij de begraafplaats hadden verlaten, de houten kist opengezwaid en was ze door het duister en de kou weggerend. Ik keek of ik voetsporen zag, ook al was het meer dan twintig jaar geleden gebeurd. Er waren alleen krassporen van vogels te zien. En van nog iets anders. Een vos.

Ned handelde niet alleen de zaken van mijn grootmoeder af, maar hij had ook al onderzocht hoe mijn leven weer op orde kon komen. Hij had een baan voor me gevonden in de openbare bibliotheek van Orlon en een bungalowtje dat ik kon huren, maar een paar straten van de campus vandaan. We bespraken de voors en tegens van een verhuizing. Statistisch gezien was Ned niet in het voordeel. Als er geld in het spel was geweest, had ik ingezet op een toekomst waarin ik nog eens twintig jaar in mijn badjas zou rondlopen in mijn grootmoeders huis. Maar mijn broer was een waardige tegenstander, systematisch tot op het bot, en hij ging nooit een uitdaging uit de weg, ook niet als ik die uitdaging vertegenwoordigde.

Terwijl ik liep te kniezen en cornflakes at, ruimde hij het

huis uit, belde de makelaar op en liet nieuwe banden op mijn auto zetten. En dat was het dan. Ik ging weg uit New Jersey. Mijn collega's wilden me een afscheidsfeestje geven in de bibliotheek, maar zonder mij was er niemand om het te organiseren. Ik nam de kat mee. Ik had geen keus. Giselle sprong de auto in, nestelde zich op het jasje van mijn broer en zorgde er zo voor dat Ned de hele reis naar Florida moest nieren.

Het was ongewoon heet voor de tijd van het jaar toen we weggingen. Volgens mijn broer was het 34°C met een vochtigheidsgraad van 98.

'Zo raak je meteen gewend aan Florida.' Ned deed geforceerd opgewekt.

Voor ons bliksemde het boven de tolgeweg van New Jersey, het stille soort onweer dat zo intens is dat het de hele hemel kan verlichten. Mijn broer was verrukt van het weer; zijn faculteit was op dat ogenblik bezig met een onderzoek naar bliksem en hij was een van de adviseurs van het onderzoek.

'Zonder onweersbuien zou de aarde binnen een uur zijn elektrische lading verliezen,' vertelde Ned me.

Hij maakte aantekeningen terwijl ik reed. Ik was eraan gewend alleen te zijn, gewend om tegen mezelf te praten; gedachteloos sprak ik hardop weer een wens uit, ook al zou ik me eraan branden. Ik wenste dat ik getroffen zou worden door de bliksem.

'Dat wil je helemaal niet,' zei mijn broer. Een van de taken van de faculteit meteorologie van Orlon was om samen met een team van doktoren en biologen neurologische kwetsuren te onderzoeken bij slachtoffers die door de bliksem waren getroffen. 'Je hebt er geen idee van hoeveel schade er kan worden aangericht. Geen flauw idee.'

Maar het maakte helemaal niet uit. Ik had weer een doods-wens uitgesproken en ik wist door de bittere smaak in mijn mond goed wat me te wachten stond.

Het was te laat de wens te herroepen.